

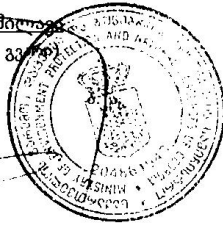

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
 MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA
 ლიცენზიებისა და ნებართვების დეპარტამენტი
 DEPARTMENT OF LICENSES AND PERMITS

საქართველო, 0114, თბილისი, ბულვარს შვას; ტელ: 72 17 48, ფაქსი: 72 17 48, E-mail: ccocgzam@caucasus.net

ვაშტკიცებ
 ლიცენზიებისა და ნებართვების
 დეპარტამენტის უფროსი

ირაკლი კვამილაძე
 (სახელი, გვარი)
 (ხელმოწერა)

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის
 დასკვნა პროექტზე
 № 77

“ 22 ” 09 2006 წ.

I. საერთო მონაცემები

- პროექტის დასახელება – „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის“ სისტემისა და საქართველოს მაგისტრალური მილსადენის დამაკავშირებელი გაზსადენის 300 მეტრიანი მონაკვეთის ტექნიკური პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“.
- ინვესტორის დასახელება და მისამართი – საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაცია; ქ. თბილისი, მ. წინამძღვრიშვილის ქ. №90.
- განხორციელების ადგილი – ქ. რუსთავის სამრეწველო ზონის მიმდებარე ტერიტორია
- განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 28.07.06.
- მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“.

II. პირითაღი სავაჭრო ბაზრების განვითარება

საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაციის მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით, სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე განსახილველად წარმოდგენილია: „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის“ სისტემისა და საქართველოს მაგისტრალური მილსადენის დამაკავშირებელი გაზსადენის 300 მეტრიანი მონაკვეთის ტექნიკური პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

საკვლევი ტერიტორია მდებარეობს მსხვილი გეომორფოლოგიური ერთეულის-ქვემო ქართლის ვაკის ფარგლებში, ქალაქ რუსთავიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთის მიმართულებით. ტერიტორია აგებულია მდ. მტკვრის ტერასული ნალექებით. გარდაბანის ვაკის რელიეფი ხელოვნურადაა გართულებული სარწყავი სისტემის არსებით. ტექტონიკური თვალსაზრისით უბანი მოთავსებულია აჭარა-თრიალეთის ნაოჭა სისტემის სართიჭალის დაძირვის ქვეზონის ფარგლებში. თვითონ გაზსადენის განშტოება მოქცეულია საინჟინრო-გეოლოგიური, თვალსაზრისით მდგრად ტერიტორიაზე. სეისმური დარაიონების მიხედვით ტერიტორია მდებარეობს 7 ბალიან ზონაში.

პროექტში მოცემულია უბნის ჰიდროგეოლოგიური პირობები, მოცემულია ზოგადი ჰიდროგეოლოგიური დახასიათება. გამოყოფილია 8 წყალშემცავი პორიზონტი, რომლებიც შეიცავენ მტკნარ და სუსტად მინერალიზებულ სასმელად ვარგის წყლებს. გარდაბანის დეპრესიის ალუვიურ ნალექებთან დაკავშირებულია გრუნტის წყლების მძლავრი ნაკადები, რომელთა განლაგების სიღრმე 2-5 მ-ის ფარგლებში მერყეობს. ისინი ხასიათდებიან სულფატური აგრესიით რაც გათვალისწინებულ უნდა იქნას სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებისას.

წარმოდგენილ პროექტში ასევე განხილულია არსებული ბუნებრივი ფონი: მეტეოროლოგია, კლიმატი, ხმაური, ნიადაგები, ლანდშაფტი, მიწათსარგებლობა, ეკოლოგია: ფლორა და ფაუნა, დაცული ზონები, კულტურული მემკვიდრეობა, არსებული სოციალური ფონი.

სამხრეთ-კავკასიური მილსადენის სისტემა (სმკ) ექსპლოატაციაში შესვლის შემდეგ საქართველოს გაზომარაგების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წყარო გახდება. ამ სისტემიდან ტრანზიტის საფასურად მოწოდებული გაზისა და დამატებით შეღავათიანი ფასით შესყიდული გაზის მიღებისათვის, საქართველოს მთავრობასა და სმკ პროექტის მონაწილეებს შორის 2001 წელს დადებული ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებების და მათ საფუძველზე, აზერბაიჯანის გაზის მიწოდებელ კომპანიას შორის 2003-2006 წლებში ხელმოწერილი შესყიდვისა და გაყიდვის ხელშეკრულებებით, გათვალისწინებული შესწორებების საფუძველზე, საჭიროა აშენებულ იქნას სკმ და საქართველოს არსებული მაგისტრალური გაზსადენების სისტემის შემკვეთი 30” (720 მმ) მილსადენი (შმ).

პროექტში განხილულია საკანონმდებლო და ნორმატიული ბაზის ანალიზი, დაგეგმილი საქმიანობის მოკლე დახასიათება, არსებული მდგომარეობის საბაზო მონაცემები, გაზსადენის მშენებლობის პროცესების გარემოზე ზემოქმედების შეფასება, ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმები, მოსალოდნელი

ავარიული სიტუაციების განსაზღვრის გეგმა და სხვა საკითხები, რომელიც განსაზღვრულია „გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შსახებ“ დებულებით.

შემართებელი მილსადენი იწყება ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანი (ბთჯ) მილსადენის №1 სატუმბ სადგურთან (BTS PSG 1) შეთავსებულ გაზის მიმღები-წნევის მარეგულირებელი-გამზომი კომპლექსიდან (PRMS) და დაახლოებით 12,5 კმ-ის შემდეგ უერთდება არსებული 720 მმ დიამეტრის მაგისტრალურ გაზსადენს. უშუალოდ სმკ-თან მიერთებას, წნევის შემცირებისა და გაზომვის მოწყობილობებს და 12 კმ სიგრძის მილსადენს აშენებს გამყიდველის მიერ დაქირავებული კომპანია, ხოლო საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაცია, რომელიც წარმოადგენს საქართველოს მხარის სრულუფლებიან წარმომადგენელს, ვალდებულია მოაწვოს ბოლო დახლოებით 300 მ სიგრძის მილსადენის მონაკვეთი, რომელიც განთავსებულია გარდაბანის რაიონში, ქ. რუსთავის სამრეწველო ზონის მიმდებარე ტერიტორიაზე.

წარმოდგენილი დოკუმენტაცია ეხება აღნიშნული შმ-ის ბოლო 300 მ სიგრძის მონაკვეთს, რომელიც იწყება შმ-ის KM 12-198 მ-ზე, მოიცავს სწორხაზოვან უბანს,

სახაზო ურდულს, მილსადენის მრუდხაზოვან უბანს (60⁰ მოხვევის კუთხით) და შეჭრას არსებულ 720 მმ-იან მაგისტრალურ გაზსადენში.

საპროექტო მილსადენის სეგმენტი იწყება შმ-ის KP 12+198 მ-ზე, სადაც მოეწყობა მიერთება საწყის მონაკვეთთან. სწორხაზოვანი უბნის სიგრძეა 279მ, რომელიც ეწყობა მიწისქვეშა მილსადენისგან. ტექნიკურ დავალებაში მოცემული პირობების გათვალისწინებით, რაც მოითხოვს მილსადენის წინა სეგმენტთან თავსებადობას და მინიმალურ მუშა წნევას, შერჩეულია ფოლადის 700 მმ შიგა დიამეტრის ნაკერიანი მილები, კედლის სისქით 11(10.5)მმ. რეკომენდირებულია მანგანუმითა და ქრომით ლეგირებული ნახშირბადიანი ფოლადისაგან 14X1C დამზადებული მილსადენის გამოყენება. რამდენადაც წინა (საწყისი) მონაკვეთი APL-5L ტიპის მილებითაა აღჭურვილი, რომლის დიამეტრია 762 მმ (30”), ხოლო შერჩეული მილსადენის დიამეტრი 720 მმ-ია, შესაბამისად ამ ორი სექციის შეერთება მოხდება ან მილტუჩის გამოყენებით, ან სპეციალური გადაწყვეანის გამოყენებით, რომლის კედლის სისქე გაძლიერებული უნდა იყოს სტანდარტის მოთხოვნების შესაბამისად. საჭიროების შემთხვევაში (გზის გადაკვეთაზე, შეჭრის წერტილთან, სახაზო ურდულთან და ა.შ.) მილსადენის გასწვრივ ეწყობა მაჩვენებელი და გამაფრთხილებელი ნიშნები, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ მილსადენი გადაკვეთს მისასვლელ გზას არსებული მაგისტრალური მილსადენის მომსახურებისათვის, მისი ჩაღრმავება უნდა გაიზარდოს მინიმუმ 1,5 მ-მდე. მილსადენის არსებულ მილსადენში შეჭრის წერტილამდე 10 მ მანძილზე ეწყობა დ=700 მმ სახაზო ურდული 11c3216x1, ჭის გარეშე, შემოღობვით. ურდულის მუშა ნაწილი მიწის ქვეშ თავსდება და მილსადენს უერთდება შედუღებით, მართვის შტურვალი ამოტანილი იქნება ზედაპირზე. ურდულის მიწისქვეშა ნაწილები გასუფთავდება და დაიფარება ანტიკოროზიული საფარით, ხოლო მიწისზედა ნაწილები დაიფარება ქარხნის მიერ რეკომენდირებული სპეციალური საფარით. მოეწყობა ურდულთან მისასვლელი გზა. ურდულის დამონტაჟება უნდა მოხდეს მხოლოდ მიმდებარე მილსადენის სექციების გასუფთავების შემდეგ. ურდულის

შემჭიდროვების კვანძები გამოიცდება მილსადენის მაქსიმალურ წნევაზე. უნაგირი უნდა გამოიცადოს წნევით ორივე მხრიდან მილსადენთან მიღულებამდე. გამოცდის შედეგები დადასტურდება შესაბამისი გამოცდის აქტის შედგენით. ურდულის დამონტაჟების შემდეგ ჩატარდება მილსადენის ჰიდროტესტირება.

სტანდარტის თანახმად მილის 90⁰ შეჭრის უზრუნველსაყოფად ურდულის შემდეგ ეწყობა მრუდხაზოვანი მონაკვეთი ნ⁰-იანი მოხვევის კუთხით. საპროექტო გაზსადენი, ისევე როგორც მისი საწყისი მონაკვეთი, მოეწყობა მიწისქვეშა განლაგებით ტრანშეაში. გაზსადენი განლაგებულია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე და მისი ზედა პირაპირა ჩაღრმავდება ზედაპირის ზედა მსახველიდან არანაკლებ 1-1,1 მ სიღრმეზე. ტრანშეა გაითხრება მექანიზმების გამოყენებით. ტრანშეის გამაგრებისათვის გამოყენებულ იქნება ხის ფარები გამბჯენებით. ტრანშეის ძირი მოსწორდება ხელით, დაიფარება ქვიშით სიმაღლით 2 მ. მილის თავზეც და გვერდებზეც ეწყობა იმავე მასალის ფენა 0,2 მ სიმაღლით. ტრანშეის დანარჩენი ნაწილი შეივსება ბალასტით და დაიტკეპნება. ურდულის საყრდენი თათები დამონტაჟდება ბეტონის საძირკველზე არსებული ნორმების მოთხოვნების მიხედვით.

პროექტით ასევე გათვალისწინებულია გაზსადენის გასწვრივ მისასვლელი გზის, სიგანით 4 მ, მოწყობა, მშენებლობის პერიოდში სატრანსპორტო საშუალებებისა და სამშენებლო მექანიზმების გადაადგილებისა და მილსადენის მომსახურებისათვის. მიწის დანიშნულებისა და სამშენებლო-სერვისულ საბუთათა მცირე მოცულობების გათვალისწინებით გზა მოეწყობა გრუნტის დატკეპნით იმ დონემდე, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს მშენებელი კონტრაქტორის მიერ გამოყენებული სამშენებლო მანქანებისა და მექანიზმების უსაფრთხო გადაადგილება და მუშაობა.

აღსანიშნავია, რომ გაზსადენის აღნიშნული მონაკვეთის მომიჯნავე ტერიტორიებზე, 2.6-3,0 კმ-ის დაცილებით, არ არსებობს დასახლებული პუნქტები.

ექსპერტიზის პროცესში დამოუკიდებელი ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. უენიშვნები

1. დაუშავდეს და დამტკიცდეს მონიტორინგის/თვითმონიტორინგის კონკრეტული გეგმა მასზე პასუხისმგებელი ფიზიკური ან/და იურიდიული პირების მითითებით.
2. განისაზღვროს სახიფათო ნარჩენების დასაწყობების ან საბოლოო განთავსების გეგმა, ვინაიდან ანგარიშში მოყვანილია მხოლოდ სამშენებლო კომპანიის ვალდებულებები და არა ნარჩენების მართვის მექანიზმი.
3. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე, მოცემულ უბანზე ჩატარდეს ფილტრაციული მაჩვენებლების შესწავლა.
4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ეროზიის კლასი არ შეესაბამება სინმდვილეს, რადგან ბოჯ-ს ბსკზშ (ESIA)-ში BTC Co.-ს მიერ წარმოდგენილი ეროზიის კლასი არ იქნა მიღებული გარემოს დაცვის სამინისტროს მიერ. სამინისტროს ეკოლოგიური მონიტორინგის სამმართველოს ექსპერტების მიერ შედგენილ იქნა ეროზიის კლასების ახალი ვარიანტი, რომელიც განიხილა და სამოქმედო გეგმად მიიღო BTC Co.-მ. აქედან გამომდინარე განშტოების დერეფანი არ განეკუთვნება ეროზიის საშუალო კლასს. მშენებლობის დამთავრების შემდეგ უნდა ჩატარდეს ეროზიის კონტროლი.
5. ვინაიდან მშენებლობისა და აღდგენის შემდეგ ნიადაგის ზედაპირზე შეიძლება აღმოჩნდეს მშენებლობის ნარჩენები და ნიადაგის ქვედა ძლიერ დამლაშებული ტოქსიკური ფენა, რომელიც ჩაითვლება დაბინძურებულად. ამიტომ განშტოების მილსადენის მშენებლობის შემდეგ უნდა ჩატარდეს სინჯების აღება და შედარებულ იქნეს ფონურ მაჩვენებლებთან.
6. განსაზღვრულ იქნას მშენებლობის დროს ნიადაგზე მოსალოდნელი ზემოქმედება და შემარბილებელი ღონისძიებები. კერძოდ ზემოქმედება ნიადაგის სტრუქტურაზე, სიმკვრივეზე, ნაყოფიერებაზე, დამლაშების ხარისხზე, კაბიტატის ფრაგმენტაციაზე და სხვა.

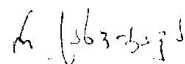
IV. ღამატებითი პირობები

1. ობიექტის ექსპლუატაციაში გაშვების მზადყოფნასთან დაკავშირებით შექმნილი მიმღები კომისიის შემადგენლობაში გათვალისწინებული იქნას საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს წარმომადგენლის მონაწილეობა;
2. პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების მიმდინარეობისა და დასკვნაში მოყვანილი შენიშვნების შესრულების შესახებ, წარდგენილ იქნას ანგარიში გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად;

V. დასკვნა

საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაციის მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის“ სისტემისა და საქართველოს მაგისტრალური მილსადენის დამაკავშირებელი გაზსადენის 300 მეტრიანი მონაკვეთის ტექნიკური პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“-ს მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი შენიშვნების გათვალისწინების შემთხვევაში.

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის
საექსპერტო კომისიის თავმჯდომარე:

 რ. ცხვიტავა

(სახელი, გვარი, ხელმოწერა)